

Εκπαιδευτικές άδειες με ή χωρίς αποδοχές

χορηγήσεις και ανανεώσεις

Όροι, δικαιολογητικά, χρονική διάρκεια, πρόσθετες
αποδοχές

Νοέμβρης 2008

Εκπαιδευτικές άδειες με ή χωρίς αποδοχές

(χορηγήσεις και ανανεώσεις)

όροι, δικαιολογητικά, χρονική διάρκεια, πρόσθετες αποδοχές

Για τις άδειες υπηρεσιακής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 58 του Ν. 3528/2007 (ΦΕΚ26Α'/9-2-2007), του άρθρου 9 του Ν. 2986/2002 (ΦΕΚ24Α'/13-2-2002), του άρθρου 15 και 16 του Π. Δ. 1/2003 (ΦΕΚ 1Α'/3-1-2003) και της αρ. Φ.353.1/3/102865/Δ1/4-10-2005 υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 1461Β'/21-10-2005).

A. Άδειες υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές.

A1. Άδειες υπηρεσιακής εκπαίδευσης για συμμετοχή σε προγράμματα μετεκπαίδευσης και προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακής εκπαίδευσης.

1. Προϋποθέσεις

Οι εκπαιδευτικοί δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για χορήγηση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές, όταν: **α)** συμπληρώνουν τη δοκιμαστική υπηρεσία μέχρι 31-8-2009, **β)** ο χρόνος υπηρεσίας του εκπαιδευτικού που απομένει μετά το πέρας της άδειας δεν είναι μικρότερος του τετραπλάσιου της χρονικής διάρκειας της άδειας, **γ)** στην περίπτωση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εξωτερικό γνωρίζουν τουλάχιστον πολύ καλά τη γλώσσα της χώρας, στην οποία πρόκειται να μετεκπαιδευτούν. Ειδικά για την αγγλική γλώσσα η πολύ καλή γνώση αποδεικνύεται με δίπλωμα επιπέδου Advanced ή Γ1 του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας και για τις άλλες γλώσσες με δίπλωμα αντίστοιχου επιπέδου και **δ)** έχουν υποβάλει αίτηση στο αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο, εφόσον είναι στελέχη της εκπαίδευσης και τους έχει χορηγηθεί άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές, για να απαλλαγούν από τα καθήκοντά τους (άρθρο 6, παρ.3 του Ν.3467/2006-ΦΕΚ128Α'/21-6-2006).

2. Όργανα χορήγησης άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης

Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές χορηγείται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης (αρ. Φ.353.1./324/105657/Δ1-ΦΕΚ1340Β'/16-10-2002 υπουργικής απόφασης, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την αρ. Φ. 353.1/3/102865/Δ1/4-10-2005 (ΦΕΚ 1461Β'/21-10-2005), μετά από γνώμη του Ανώτερου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Α/θμιας ή Β/θμιας Εκπ/σης κατά περίπτωση (άρθρο 15 και 16, του Π.Δ. 1/2003- ΦΕΚ 1Α'/3-1-2003).

3. Χρονική διάρκεια

Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές χορηγείται για ένα σχολικό έτος. Εάν ο εκπαιδευτικός επιθυμεί την ανανέωση της άδειας επανέρχεται με νέα αίτηση ανανέωσης και πρόσφατα δικαιολογητικά. Αν πρόκειται για φοίτηση σε προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακών σπουδών διάρκειας δύο (2) ετών, η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) έτη. Αν όμως πρόκειται για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, τότε η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές δεν μπορεί να υπερβεί τα τέσσερα (4) έτη. Καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσίας του εκπαιδευτικού, δεν μπορεί να χορηγηθεί σε αυτόν άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές πέραν των πέντε (5) ετών. Στο χρόνο άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης συμψηφίζεται ο χρόνος άδειας

υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές που τυχόν έχει χορηγηθεί στον εκπαιδευτικό και κατά την υπηρεσία του στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές **δε χορηγείται για μεταδιδακτορική έρευνα** (σχετική η αρ. 546/2005 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους).

Επίσης άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές δε χορηγείται για συμμετοχή σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών ή για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής **στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο** (σχετική η αρ. 99/2001 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους). Εφόσον έχει χορηγηθεί άδεια για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο ΕΑΠ, αυτή δύναται να ανανεωθεί.

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 6, του άρθρου 1 του Π.Δ. 166 (ΦΕΚ 153^Α/3-7-2000), ως συντάξιμος χρόνος πραγματικής υπηρεσίας θεωρείται ο χρόνος άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές μέχρι μία τριετία.

4. Αποδοχές

Ο εκπαιδευτικός, στον οποίο χορηγείται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές, λαμβάνει τις αποδοχές του αυξημένες κατά 20%, εάν πρόκειται για άδεια στο εσωτερικό. Αν η μετεκπαίδευση ή η μεταπτυχιακή εκπαίδευση γίνεται εκτός της περιοχής του δήμου της οργανικής θέσης του εκπαιδευτικού, μπορεί να ορίζεται προσαύξηση έως και 40% με απόφαση του οικείου ΑΠΥΣΠΕ ή ΑΠΥΣΔΕ. Στους εκπαιδευτικούς που χορηγείται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης στο εξωτερικό παρέχονται αποδοχές αυξημένες στο διπλάσιο. Η προσαύξηση των αποδοχών μειώνεται κατά το μέρος που καλύπτεται από υποτροφία ή άλλου είδους χρηματική αμοιβή ή αποζημίωση που τυχόν χορηγείται στον εκπαιδευτικό στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό. Ο εκπαιδευτικός επίσης δικαιούται οδοιπορικά έξοδα μετάβασης και επιστροφής. Οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καθορίζονται με το αρ.2/87661/0022/1-12-99 έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Διευκρινίζεται ότι στους εκπαιδευτικούς που χορηγείται άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές για το εξωτερικό δεν καταβάλλονται διπλάσιες αποδοχές για το διάστημα που βρίσκονται στην Ελλάδα.

Σημειώνεται ότι η προσαύξηση αποδοχών των εκπαιδευτικών στους οποίους χορηγήθηκαν άδειες υπηρεσιακής εκπαίδευσης κατ' εφαρμογή των διατάξεων του προϊσχύσαντος Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999) εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις αυτές και ως εκ τούτου δεν πρέπει να αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τα νέα ποσοστά (παρ. 7 του άρθρου 169 του Ν. 3528/2007).

5. Ανάκληση - Διακοπή άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης

Η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές μπορεί να ανακαλείται ή να διακόπτεται πριν από τη λήξη της για εξαιρετικούς λόγους (σοβαροί λόγοι υγείας που εμποδίζουν τον εκπαιδευτικό για μεγάλο χρονικό διάστημα να ασχοληθεί με τις σπουδές του, άδεια κήσης - λοχείας - ανατροφής τέκνου, απόσπαση σε σχολεία του εξωτερικού, αντικειμενικοί λόγοι που εμποδίζουν τη συνέχιση των σπουδών) ή για λόγους που ανάγονται στην επίδοση του εκπαιδευτικού πριν από την πάροδο του χρόνου της λήξης της άδειας, με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης μετά από αιτιολογημένη γνώμη του Ανώτερου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου (ΑΠΥΣΔΕ και ΑΠΥΣΠΕ κατά περίπτωση). Εξυπακούεται ότι σε περίπτωση ολοκλήρωσης των σπουδών και απονομής του τίτλου, προτού να λήξει η άδεια, ο εκπαιδευτικός επιστρέφει στα καθήκοντά του και υποβάλλει στο ΑΠΥΣΔΕ και ΑΠΥΣΠΕ κατά περίπτωση σχετική αίτηση με τον αποκτηθέντα τίτλο σπουδών (επικυρωμένο φωτοαντίγραφο) για τη διακοπή της άδειας.

6. Υποχρεώσεις εκπαιδευτικών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58 του Ν. 3528/2007 (ΦΕΚ26Α ' /9-2-2007) και του άρθρου 9, του Ν.2986/2002 (ΦΕΚ 24Α ' /13-2-2002), ο εκπαιδευτικός μετά το τέλος της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης υποχρεούται:

α) να υπηρετήσει στο Δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για χρονικό διάστημα ίσο με το τριπλάσιο του χρόνου της άδειας.

β) από το συνολικό χρονικό διάστημα πέντε (5) τουλάχιστον έτη πρέπει να διανυθούν στην εκπαιδευτική βαθμίδα, στην οποία ανήκε κατά την αρχική χορήγηση της άδειας.

γ) κατά τη διάρκεια της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να καταθέτει στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου λεπτομερή έκθεση προόδου των σπουδών του στο οικείο ΑΠΥΣΠΕ ή ΑΠΥΣΔΕ.

Σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων αυτών, ο εκπαιδευτικός υποχρεούται να επιστρέψει τις αποδοχές που έλαβε κατά το χρόνο της άδειας, ο οποίος δεν υπολογίζεται στην περίπτωση αυτή ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας, ύστερα από απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης και μετά από γνώμη του Ανώτερου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου (ΑΠΥΣΠΕ ή ΑΠΥΣΔΕ κατά περίπτωση).

Διευκρινίζουμε ότι ο χρόνος υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές δε θεωρείται ότι υπηρετήθηκε στην οργανική θέση και σε κάθε περίπτωση **θεωρείται ότι διανύθηκε σε σχολείο Α' κατηγορίας** (σχετική η αρ. 394/2007 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους).

7. Δικαιολογητικά χορήγησης αδειών υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές

Όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά θα πρέπει να είναι **πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα**. Επίσης τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για χορήγηση ή παράταση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εξωτερικό, εφόσον είναι ξενόγλωσσα, θα πρέπει να συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση. Ειδικότερα, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά περίπτωση είναι τα ακόλουθα:

7. 1. Χορήγηση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εξωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές.

α. *Αίτηση.*

β. *Βεβαίωση εγγραφής ή βεβαίωση αποδοχής* από το πανεπιστήμιο του εξωτερικού. Στην τελευταία περίπτωση η άδεια χορηγείται υπό τον όρο ότι θα υποβληθεί η βεβαίωση εγγραφής έως 31/10/2008, διαφορετικά θα διακόπτεται η άδεια.

γ. *Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος.

δ. *Σύντομο βιογραφικό σημείωμα.*

ε. *Αποδεικτικά στοιχεία* για την πολύ καλή γνώση της γλώσσας της χώρας, στην οποία πρόκειται να μεταβεί ο εκπαιδευτικός.

7. 2. Χορήγηση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εξωτερικό για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

α. *Αίτηση.*

β. *Βεβαίωση εγγραφής ή βεβαίωση αποδοχής* από το πανεπιστήμιο του εξωτερικού. Στην τελευταία περίπτωση η άδεια χορηγείται υπό τον όρο ότι θα υποβληθεί η βεβαίωση εγγραφής έως 31/10/2008, διαφορετικά θα διακόπτεται η άδεια.

γ. *Θέμα διδακτορικής διατριβής.*

δ. *Προγραμματισμός εργασιών* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος.

ε. *Σύντομο βιογραφικό σημείωμα.*

στ. *Αποδεικτικά στοιχεία* για την πολύ καλή γνώση της γλώσσας της χώρας, στην οποία πρόκειται να μεταβεί ο εκπαιδευτικός.

7. 3. Χορήγηση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εσωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές.

α. *Αίτηση.*

β. *Βεβαίωση* του οικείου πανεπιστημιακού τμήματος ότι ο αιτών έχει γίνει δεκτός σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών. Ο εκπαιδευτικός έχει την υποχρέωση να υποβάλει έως 31/10/2008 τη *βεβαίωση εγγραφής*, διαφορετικά θα διακόπτεται η άδεια.

γ. *Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος.

δ. *Σύντομο βιογραφικό σημείωμα.*

7. 4. Χορήγηση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εσωτερικό για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

α. *Αίτηση.*

β. *Βεβαίωση ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και του θέματος της διδακτορικής διατριβής.*

γ. *Προγραμματισμός εργασιών* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος, που υπογράφεται από τον επιβλέποντα καθηγητή.

δ. *Σύντομο βιογραφικό σημείωμα.*

7. 5. Ανανέωση της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εξωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές.

α. *Αίτηση.*

β. *Βεβαίωση του πανεπιστημίου* ότι πληροί τις προϋποθέσεις, για να συνεχίσει τη φοίτησή του στο επόμενο έτος. Από τη βεβαίωση θα πρέπει να προκύπτει ότι η φοίτηση του εκπαιδευτικού ήταν κανονική για όλο το χρονικό διάστημα του προηγούμενου έτους.

γ. *Πρόγραμμα σπουδών του πανεπιστημίου* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος.

δ. *Λεπτομερής έκθεση προόδου*, που υπογράφεται από τον υπεύθυνο καθηγητή. Αυτή θα περιλαμβάνει περιγραφή της πορείας των σπουδών, καταγραφή των ερευνητικών ή άλλων εργασιών που ανατέθηκαν στον εκπαιδευτικό, αξιολόγηση της συμμετοχής στα προγράμματα στα οποία έχει ενταχθεί, ικανοποιητική ή όχι ανταπόκριση στην ανελλιπή φοίτηση και στην εκπλήρωση των λοιπών υποχρεώσεων, καθώς και πρόταση για τυχόν συνέχιση της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης.

7. 6. Ανανέωση της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εξωτερικό για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

α. *Αίτηση.*

β. *Βεβαίωση του πανεπιστημίου* ότι ο εκπαιδευτικός πληροί τις προϋποθέσεις, για να συνεχίσει την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής στο επόμενο έτος. Από τη βεβαίωση θα πρέπει να προκύπτει ότι ο εκπαιδευτικός ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις του για όλο το χρονικό διάστημα του προηγούμενου έτους.

γ. *Προγραμματισμός εργασιών* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος.

δ. *Λεπτομερής έκθεση προόδου*, που υπογράφεται από τον επιβλέποντα καθηγητή. Αυτή θα περιλαμβάνει περιγραφή της πορείας των σπουδών, καταγραφή των ερευνητικών ή άλλων εργασιών που ανατέθηκαν στον εκπαιδευτικό, αξιολόγηση της συμμετοχής στα προγράμματα στα οποία έχει ενταχθεί, ικανοποιητική ή όχι ανταπόκριση στην ανελλιπή φοίτηση και στην εκπλήρωση των λοιπών υποχρεώσεων, καθώς και πρόταση για τυχόν συνέχιση της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης.

7. 7. Ανανέωση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εσωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές

α. *Αίτηση.*

β. *Βεβαίωση εγγραφής* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος ή *βεβαίωση* ότι πληροί τις προϋποθέσεις, για να συνεχίσει τη φοίτησή του. Από τη βεβαίωση πρέπει να προκύπτει ότι η φοίτηση του εκπαιδευτικού ήταν κανονική για όλο το χρονικό

διάστημα του προηγούμενου έτους. Η βεβαίωση αυτή χορηγείται από τη γραμματεία του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών.

γ. *Λεπτομερής έκθεση προόδου*, που εκδίδεται από τον υπεύθυνο καθηγητή. Αυτή θα περιλαμβάνει περιγραφή της πορείας των σπουδών, καταγραφή των ερευνητικών ή άλλων εργασιών που ανατέθηκαν στον εκπαιδευτικό, αξιολόγηση της συμμετοχής στα προγράμματα στα οποία έχει ενταχθεί, ικανοποιητική ή όχι ανταπόκριση στην ανελλιπή φοίτηση και στην εκπλήρωση των λοιπών υποχρεώσεων, καθώς και πρόταση για τυχόν συνέχιση της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης.

δ. *Πρόγραμμα σπουδών* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος,

7. 8. Ανανέωση άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης με αποδοχές στο εσωτερικό για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

α. *Αίτηση*.

β. *Βεβαίωση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής ή του επιβλέποντος καθηγητή* ότι ο εκπαιδευτικός πληροί τις προϋποθέσεις, για να συνεχίσει την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής στο επόμενο έτος. Από τη βεβαίωση θα πρέπει να προκύπτει ότι ο εκπαιδευτικός ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις του για όλο το χρονικό διάστημα του προηγούμενου έτους.

γ. *Λεπτομερής έκθεση προόδου*, που εκδίδεται από τον επιβλέποντα καθηγητή. Αυτή θα περιλαμβάνει περιγραφή της πορείας των σπουδών, καταγραφή των ερευνητικών ή άλλων εργασιών που ανατέθηκαν στον εκπαιδευτικό, αξιολόγηση της συμμετοχής στα προγράμματα στα οποία έχει ενταχθεί, ικανοποιητική ή όχι ανταπόκριση στην ανελλιπή φοίτηση και στην εκπλήρωση των λοιπών υποχρεώσεων, καθώς και πρόταση για τυχόν συνέχιση της άδειας υπηρεσιακής εκπαίδευσης.

δ. *Προγραμματισμός εργασιών* για το ζητούμενο ακαδημαϊκό έτος.

A2. Άδειες υπηρεσιακής εκπαίδευσης λόγω υποτροφιών

1. Στους εκπαιδευτικούς, που έχουν υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι. Κ. Υ.), η άδεια χορηγείται υποχρεωτικά. Υποτροφία από άλλο ίδρυμα ή οργανισμό ημεδαπό, διεθνή ή αλλοδαπό ή αλλοδαπή κυβέρνηση για μετεκπαίδευση ή μεταπτυχιακή εκπαίδευση, σχετιζόμενη με το αντικείμενο της ειδικότητας του εκπαιδευτικού συνεκτιμάται για τη χορήγηση της άδειας. Η άρνηση χορήγησης της άδειας πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς. Σε κάθε περίπτωση η άδεια χορηγείται, εφόσον τηρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις (βλ. Προϋποθέσεις της παρούσας εγκυκλίου).

2. Δικαιολογητικά χορήγησης άδειας:

Τα αντίστοιχα δικαιολογητικά της παρούσας εγκυκλίου (βλ. παρ.7) και επιπλέον βεβαίωση υποτροφίας με το χρόνο έναρξης και λήξης αυτής.

B. Άδεια χωρίς αποδοχές για ολοκλήρωση σπουδών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16, περ. Ε' του Ν. 1566/1985.

Δικαιολογητικά

α. *Αίτηση*.

β. *Βεβαίωση εγγραφής* του αιτούντος στο πανεπιστήμιο.

γ. *Βεβαίωση σπουδών* του πανεπιστημίου στην οποία θα αναφέρονται το έτος έναρξης των σπουδών, η πρόοδος των σπουδών του αιτούντος, σε ποιο στάδιο βρίσκεται ο μετεκπαιδευόμενος και το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα ολοκλήρωσης των σπουδών του.

δ. *Πρόγραμμα σπουδών*, από τη Γραμματεία του Πανεπιστημίου, εφόσον πρόκειται για μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών ή προγραμματισμό εργασιών, που υπογράφεται από τον επιβλέποντα καθηγητή, εφόσον πρόκειται για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.